

Indrumator sintetic

Sa facem... asociatie

Informatii de baza pentru constituirea,
functionarea si finantarea asociatiilor

Prato, Novembre 2009

Imaginile de la paginile 5 si 19 au fost oferite cu generozitate de "Casa delle Associazioni" din Prato, iar cele de la paginile 7 si 26 de "Laboratorio del Tempo" din Prato.

Pentru detalii:

www.pratomigranti.it - www.icaroprato.it

Sa facem... asociatie

Informatii de baza pentru constituirea,
functionarea si finantarea asociatiilor

cuprins

pagina 4 - capitol 1. Constituirea

pagina 8 - capitol 2. Modul de functionare

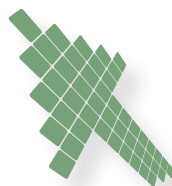
pagina 11 - capitol 3. Finantarea si sustinerea

pagina 15 - capitol 4. Membrii

pagina 18 - capitol 5. Organizatia De Voluntariat (ODV)

pagina 22 - capitol 6. Asociatia de Promovare Sociala (APS)

pagina 25 - capitol 7. Alte forme de asociere

1. Constituirea

Ce este o
asociatie?

O **asociatie** este un grup de *persoane* sau de *entitati* (**membri**) care se unesc – din alte *motive* decat cele de profit – pentru a efectua o activitate *stabila* de tip *social, educational, cultural* sau *sportiv*. *Elementele* esentiale si comune pentru toate asociatiile sunt, prin urmare, persoanele (*membrii*) si scopul (*finalitatea*).

Asociatiile sunt guvernate:

- de *Constitutia Italiana* (alin. 1, art. 18 – alin. 5, art. 38)
- de *Codul Civil* (articolele 14-42)
- de *Legi Speciale* (legea nr. 266/1991, legea nr. 383/2000, Decret Legislativ nr. 460/1997, ...)

Poate fi
recunoscuta
o asociatie?

O asociatie poate fi **recunoscuta** de *Autoritatile Regionale* (*Regioni*) sau de *Stat* daca:

- *patrimoniul* sau este adecvat pentru indeplinirea obiectivelor asociatiei
- *scopurile* sale sunt legale
- *statutul* sau este scris de un notar

Daca sunt indeplinite aceste 3 *conditii*, ar trebui sa se obtina **personalitatea juridica** – initiind un *proces de recunoastere* – prezentand o *cerere tip* (si documentele *anexate*) la ‘*Pre-fettura*’ (Prefectura) sau la ‘*Regione*’ (Regiune).

Intr-adevar, asociatiile recunoscute, spre deosebire de cele nerecunoscute, au o *deplina autonomie a patrimoniului*: adica, patrimoniul lor este complet separat de cel al membrilor si raspund, pentru eventualele *datorii*, numai cu capitalul asociativ nu si cu cel al asociatilor sau al administratorilor.

Care este capitalul minim necesar?

Legea prevede ca **patrimoniul** unei *asociatii recunoscute* ar trebui sa fie la un *nivel suficient* pentru a-si atinge obiectivele, dar nu prevede nimic despre *compozitia* acestuia: astfel, capitalul poate fi constituit din cladiri, masini, echipamente, bani in banca,...

Asociația nerecunoscută poate să nu aibă nici un capital, deoarece aceasta nu este considerată *esentială* pentru constituirea sa.

Care sunt
formele
contractului
asociativ?

Persoanele care doresc să înființeze o asociație trebuie să *scrie* și să *semneze* un contract (*act de înființare și statut*) alegând unul din cele 4 tipuri (de la cele mai scumpe la cele mai ieftine):

- **act public** întocmit de un *notar*
- **scriere privată autenticată** semnată în prezența unui notar
- **scriere privată înregistrată** la “*Agenzia delle Entrate*”
- **scriere privată neautenticată și neînregistrată** întocmită și semnată de asociați.

Care este
conținutul
minim al
contractului
de asociere?

Contractul de asociere (**act constituțiv și statut**) trebuie să cuprindă **norme** referitoare la *denumirea* asociației, *sediul*, *patrimoniul*, *scopul* non-profit, modul de funcționare al asociației, *drepturile* și *obligatiile* membrilor, condițiile de *admitere* a noilor asociați, *închiderea* asociației și împartirea capitalului care eventual rămâne după *desfacerea* acesteia.

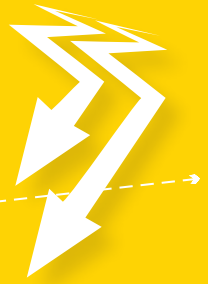

Care sunt documentele care trebuie sa le aiba o asociatie?

Legea nu obliga asociatiile sa pastreze asa numitele “**carti sociale**”. Este totusi *oportun* a avea cel putin cartile care permit documentarea desfasurarii reuniunilor organelor asociative cele mai importante: Adunarea si organul administrativ.

Nu exista nici macar obligatia, in general, de a pastra “**cartile contabile**”: numai in cazul in care asociatia desfasoara o *activitate comerciala* relevanta pe plan *fiscal*, prin urmare, exista o obligatie specifica de a tine **contabilitatea fiscala** si de a deschide **Partita IVA** (“**Il Codice Fiscale**” este in schimb necesar pentru toate asociatiile, chiar si pentru cele care desfasoara doar *activitati institutionale*).

2. Modul de functionare

Care sunt organele unei asociatii?

Organele necesare unei asociatii sunt: **Adunarea** si **organul administrativ**.

Adunarea (ordinara sau extraordinara) este organul suprem compus din toti asociatii si decide asupra unor argumente importante: numirea administratorilor, aprobarea bugetului, modificarea statutului, dizolvarea asociatiei.

Organul administrativ (care poate sa asume diferite denumiri: Consiliul Director (*Consiglio Direttivo*), Comitetul Director (*Comitato Direttivo*), Consiliul de Administratie (*Consiglio di Amministrazione*), Consiliul Guvernatorilor (*Consiglio di Governo*), ...) trebuie sa puna in aplicare **rezolutiile** Adunarii.

In statut pot fi, de asemenea, prevazute si reglementate alte organe (*daca este cazul*), printre care cele de control, Camera de Conturi (*Collegio dei Revisori*) sau de garantie a vietii asociative, Colegiul de arbitri (*Collegio dei Probiviri*).

Cum functioneaza adunarea?

In asociatii, *dorinta* membrilor se formeaza prin intermediul **Adunarii, ordinare sau extraordinare**, in functie de subiectele care au stabilit statutul uneia sau alteia.

Singura constrangere impusa de lege este ca pentru *validarea* constituirii Adunarii este necesara prezenta a cel putin jumatate din membri (**constituind un cvorum**). Legea permite, din motive practice, posibilitatea de a efectua o a doua Adunare (atat ordinara cat si extraordinara) in care pot fi luate decizii valide, indiferent de numarul de respondenti.

Pentru dezbateri (**cvorum deliberativ**) se aplica *principiul majoritatii simple*: doar in cazul hotararii *dizolvarii* este necesara o *majoritate calificata*.

Cum se modifica statutul unei asociatii?

Asociatii, reuniti in Adunarea extraordinara, constituita conform regulamentului, pot **modifica statutul**, avand grija sa intocmeasca *procesul verbal*.

Cum se
inchide o
asociatie?

Dizolvarea si lichidarea unei asociatii sunt de obicei reglementate de *statutul* care prevede norme pentru a dezbate ‘inchiderea’ asociatiei.

In orice caz, procedura ce trebuie urmata pentru inchiderea societatii este *libera* dar trebuie sa fie dezbatuta de membrii cvorumului in adunarea *extraordinara*. Oricum, este de luat in considerare *exclusiv* o repartitie a patrimoniului *rezidual* intre *asociati*.

Cum este
reglementata
politica de
confidentialitate
într-o asociatie?

Politica de confidentialitate este reglementata de *Codul cu privire la protectia datelor* din 2003 care stabileste o serie de *cerinte* pentru a *proteja datele personale* (si, in special, **datele sensibile**) care sunt *prelucrate*.

Este necesar, astfel, pentru o asociatie, identificarea persoanelor care trebuie sa gestioneze acordurile de *confidentialitate* si pregatirea *scrisorilor de numire* ale acestora.

Trebuie sa fie respectate, de asemenea, *masuri minime de securitate* cerute de lege pentru gestionarea datelor cu *instrumente electronice*. In special, este obligatorie *intocmirea* si *actualizarea* anuala, a **Documentului Programatic pentru Siguranta “Documento Programmatico sulla Sicurezza”(DPS)**, pentru gestionarea datelor sensibile cu *instrumente informatice*.

3. Finantarea si sustinerea

Care sunt principalele
surse de 'finantare'
publica pentru
asociatii?

Contributiile publice pentru asociatii pot proveni de la Uniunea Europeana, de la Stat, de la "Regione" sau de la entitatile locale.

Uniunea Europeana

- Contributii platite *direct* de catre Comisia Europeana (*contributii directe*)
- Contributii platite *indirect* – prin "Regione" – de catre Comisia Europeana (*fonduri structurale*)

Statul

- Contributii *ministeriale*
- 5 la mie din venit
- Reduceri *fiscale* generale si sectoriale (*transferimenti indirecte*)

"Regione" (Autoritatile regionale)

- Contributii *regionale*
- Reduceri *fiscale* (*transferimenti indirecte*)

Entitati locale

- contributii *provinciale*
- contributii din *domeniul socio-sanitar* (ex: contributii ale *Societatii de Sanatate*)
- contributii (in numerar sau in natura) ale *Municipiilor*
- contributii, rambursarea cheltuielilor sau taxelor specifice pentru activitati conventionale cu entitati locale, ASL, organisme de servicii publice (*achizitie directa sau licitatie deschisa*)

Care sunt principalele surse de 'finantare' privata pentru asociatii?

Prin *contributii* de la subiecti *privati* (cetateni, intreprinderi, fundatii si asociatii de afaceri, institutii bancare,...) se inteleg resurse financiare *oferite voluntar* prin intermediul activitatii de *fund raising* (strangerea de fonduri).

Contributii *semnificative* pentru sprijinirea activitatii asociatiilor pot proveni, de asemenea, de la *fundatiile companiilor* si din *fundatii bancare*.

25

capitol 3. Finantarea si sustinerea

Cesvot:
Cine este
si ce face?

Cesvot – “Centro Servizi Volontariato Toscana” – Centrul de Servicii Voluntare Toscana functioneaza din 1997, in conformitate cu legislatia nationala (Dm 8/10/97), cu scopul “*sprijinirii si calificarii activitatii de voluntariat*. In acest scop presteaza servicii in favoarea organizatiilor de voluntariat inscrise si neinscrise in registrele regionale”.

In prezent, este gestionata de 26 de *asociatii de voluntari de valenta regionala* si este prezenta pe teritoriul regional cu 11 *delegatii teritoriale*.

Cesvot a ales sa fie organizata in delegatii pentru stabilirea unui contact mai direct cu asociatiile si pentru a favoriza o participare mai mare la activitatea Centrului.

Prin intermediul sediului regional si sediilor teritoriale, ofera *servicii de instruire, consultanta, informatii si asistenta* pentru peste 3 mii de asociatii voluntare toscane. Cesvot favorizeaza, de asemenea, *munca in retea si sinergia intre voluntariat*

si institutii si, datorita anunturilor publice si asociatiilor ad hoc, *sprijina proiecte de interventie si cursuri de formare profesionala* promovate de catre asociatiile de voluntari.

4. Membrii

Care sunt drepturile si obligatiile membrilor?

Drepturile si obligatiile membrilor sunt reglementate in contractul asociativ.

Printre **drepturile membrilor** gasim cele de: participare la sedinte, votare la sedinte, desfasurare de munca voluntara aprobata, demisionare din cadrul asociatiei.

Printre **obligatiile membrilor** gasim cele de: respectare a normelor statutare, respectare a deciziilor adunarilor si consiliilor, plata a taxei de membru.

Cum se pot alatura noi membri?

Contractul asociativ trebuie sa precizeze *conditiile* pentru **admiterea** membrilor; in special, trebuie sa fie stabilite *cerintele personale* pe baza carora se evalueaza cererea de admitere.

Cand un membru inceteaza relatia sa cu asociatia?

Asociatul poate *rezilia* relatia sa cu asociatia in urmatoarele 3 cazuri: **retragere, excludere si deces.**

Membrul se poate *retrage* din asociatie cand doreste, cu conditia sa nu se fi angajat sa faca parte din ea pentru un timp determinat.

Asociatia poate *exclude* membrul pentru *motive temeinice* corespondente unor deficiente grave.

Odata cu *moartea* membrului se incheie raportul asociativ, cu exceptia ca transmiterea contractului de asociere sa fie consimtita.

Care sunt
responsabilitatile
membrilor si
administratorilor?

Tipurile de **responsabilitati** sunt de caracter **civil, tributar – administrativ** si **penal**.

De datoriile facute de persoanele care construiesc asociatia nerecunoscuta, raspunde tot ea cu *fondul comun* si, personal si solidar, persoanele care le-au facut *in numele si in contul asociatiei*.

In asociatiile nerecunoscute, *sanctiunile administrative* referitoare la *relatiile fiscale* afecteaza persoana care a comis infractiunea.

Nu exista nici o *raspundere penala* a asociatiei (recunoscuta si nerecunoscuta), ci doar a persoanei care a comis infractiunea.

5. Organizatia de voluntariat (Odv)

Ce este o organizatie de voluntariat?

Organizatia de voluntariat este reglementata de *Legea 11 august 1991, n. 266*.

Urmareste exclusiv *interese de solidaritate* si, prin urmare, nu au ca scop *profitul*.

Asociatii trebuie sa fie **voluntari**, adica trebuie sa isi desfasoare propria activitate in cadrul asociatiei intr-un mod *personal, spontan si gratuit*.

Organizatiile de voluntari pot lua **muncitori salariati** sau se pot folosi de *muncitori autonomi* doar pentru *calificarea* activitatilor pe care le efectueaza.

Care sunt beneficiile pentru o organizatie de voluntariat?

Organizatiile de voluntariat se pot *inscrie* in **registrul regional de voluntariat**. *Cererea de inscriere*, cu fisierele *atasate*, trebuie sa fie *prezentata* Presedintelui *Provinciei* dupa 6 luni de la constituire.

Principalele *avantaje* ale organizatiilor de voluntariat *inregistrate* sunt urmatoarele:

- accesul la *subventiile guvernamentale*
- finantarea *proiectelor experimentale* cu “fondul pentru voluntariat”
- incheierea de *acorduri* cu autoritatile publice (ASL, spitale, autoritati locale, ...)
- participarea la *consultarea regionala* a voluntarilor
- *flexibilitatea programului de lucru* pentru propriii voluntari
- *reduceri fiscale*.

Care sunt formalitatile pentru o organizatie de voluntariat?

Principalele *sarcini* pentru o organizatie de voluntariat sunt urmatoarele:

- interzicerea de a *remunera voluntarii*: ei pot primi numai rambursarea cheltuielilor efective (documentate) pentru cheltuielile efectuate (transport, masa, telefon...)
- obligatia de a pastra o carte a asociatilor, cunoscuta ca *registru membrilor*
- obligatia de a *asigura* voluntarii impotriva *accidentelor* si *a bolilor* si pentru *raspunderea civila*
- obligatia de a pastra *documentele* referitoare la resursele economice primite.

6. Asociatia de Promovare Sociala (APS)

Ce este o asociatie de promovare sociala?

Asociatia de promovare sociala este reglementata prin *Legea 7 Decembrie 2000, n. 383*.

Desfasoara activitati de *utilitate sociala*, aplicate atat *tertilor* cat si propriilor *asociati*, fara scopuri de *profit* si cu deplin respect a libertatii si demnitatii *membrilor*.

Legea admite ca unii *asociati* si/sau unii *responsabili asociativi* (de exemplu, administratorii) sa fie *platiti* de catre asociatie *cu* raport de munca salariat dependent sau autonom. Asociatia de promovare sociala e o forma de asociere *si-milara* – in ceea ce priveste structura, functioarea si beneficiile aprobate- asociatiilor de voluntariat.

Aceasta se distinge de cea din urma mai ales prin urmatoarele 3 aspecte:

- obligatia implicarii *voluntarilor* este mai atenuata deoarece si membrii pot fi *platiti*
- pentru asociatiile de promovare sociala Legea prevede mai multe *avantaje fiscale* si *financiare*
- numai in asociatiile de promovare sociala exista posibilitatea de inregistrare intr-un *registru national*.

Care sunt beneficiile pentru o asociatie de promovare sociala?

Asociatiile de promovare sociala se pot *inscrie* in **registru regional al asociatiilor de promovare sociala**. *Cererea de inregistrare*, cu fisierile *atasate*, trebuie sa fie *prezentata* Presedintelui *Provinciei* pe teritoriul careia asociatia isi are sediul legal, dupa 1 an de la constituirea ei.

Asociatiile de promovare sociala *inregistrate* pot avea urmatoarele *beneficii*:

- primesc *contributii* din partea entitatilor publice, de la Uniunea Europeana si de la organisme internationale
- presteaza servicii in urma *incheierii de conventii* cu entitati publice (locale, provinciale, ASL...)

capitol 6. Asociatia de Promovare Sociala (APS)

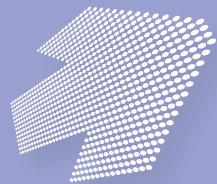
- obtin *finantari* pentru proiecte experimentale de la “Ministero del Welfare”
- obtin *flexibilitate* in ceea ce priveste programul de lucru pentru proprii voluntari
- obtin, din partea entitatilor publice, *folosirea gratuita a bunurilor mobile si imobile*
- pot fi autorizate, temporar, *sa administreze bauturi si alimente* (ex: gestiunea barului) precum si sa exercite *activitati turistice si de cazare*(ex: case de vacanta)
- beneficiaza de *reduceri fiscale* ulterioare

Care sunt formalitatile pentru o asociatie de promovare sociala?

Principalele *formalitati* pentru o asociatie de promovare sociala sunt urmatoarele:

- redarea, *in scris*, a contractului asociativ
  - obligatia de a se baza *in principal* pe *munca voluntara* (fata de cea platita) a propriilor asociati
- includere clauzelor specifice in *actele constitutive si statute*

7. Alte forme de asociere

Ce este un cerc?

Cercul este o asociatie (de cele mai multe ori de *promovare sociala*) constituita intre cetateni, in scopuri recreative, culturale sau sportive.

Trebuie sa isi desfasoare propria activitate *fara scopuri de profit*, in beneficiul propriilor membri, in *spatii care nu sunt deschise publicului*.

In interiorul cercurilor, indiferent daca sunt sau nu **afiliate** la entitati nationale, este posibila efectuarea **administrarii alimentelor si a bauturilor** (gestionarea barului) doar pentru membri.

Ce este o organizatie non-guvernamentala (ONG)?

Organizatia non-guvernamentala lucreaza in domeniul *cooperarii pentru dezvoltarea si solidaritatea internationala*. Organizatiile non-guvernamentale sunt *recunoscute* si inscrise intr-un registru special '*albo*' tinut de Mi-

nisterul Afacerilor Externe daca:

- realizeaza *programe* pe termen scurt si mediu in tarile in curs de dezvoltare

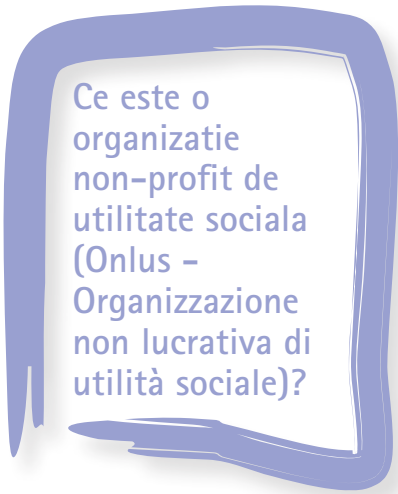

- selectioneaza, formeaza si angajeaza *voluntari* in serviciul civil
- efectueaza activitate *de formare* pe teren pentru cetatenii tarilor in curs de dezvoltare

Ce este o Asociatie Sportiva de Amatori (Associazione sportiva dilettantistica - ASD)?

Sportul poate fi practicat in mod individual sau in grup, *fara scopuri competitive* sau in concurenta cu alti sportivi: acesta din urma este numit *sport competitiv*.

O **asociatie sportiva de amatori** este o asociatie care promoveaza, intr-o forma organizata si *fara scopuri de profit*, practica sportiva, punand la dispozitia propriilor membri spatiile , echipamentele si antrenorii pentru desfasurarea acesteia.

Ce este o organizatie non-profit de utilitate sociala (Onlus - Organizzazione non lucrativa di utilità sociale)?

Onlus (Organizatia non-profit de utilitate sociala) este o *calificare* relevanta doar in scopuri *fiscale*. Adica, poate fi obtinuta de toate *formele asociative* pe care le-am vazut mai devreme, pentru a obtine *scutiri sau reduceri* de impozite sau *simplificari* de contabilitate sau de proceduri fiscale.

Activitatea organizatiei Onlus este indreptata in primul rand asupra persoanelor '*defavorizate*' (legate de conditiile fizice, psihice, economice, sociale sau familiare), sau asupra membrilor *comunitatilor straine* limitata la ajutorul umanitar.

Unele entitati sunt considerate **Onlus de drept** (ex: *organizatiile de voluntariat* inregistrate si *organizatiile non-guvernamentale* recunoscute), independent de cerintele prevazute de lege pentru organizatiile Onlus in sine.

Unele Onlus sunt in schimb "*la alegere*" deoarece trebuie sa faca o *declaratie* la Directia Regionala de Venituri (Direzioe Regionale delle Entrate) competenta.

Provincia di Prato
via Ricasoli, 35 - Prato
tel. 0574/5341
fax 0574/534281
www.provincia.prato.it

CESVOT
CENTRO SERVIZI VOLONTARIATO TOSCANA

Delegazione Cesvot di Prato
via Cambioni, 35 - Prato
tel. 0574/442015 - fax 0574/443861
e-mail: del.prato@cesvot.it
www.cesvot.it

iNTESA

formazione • ricerca
consulenza per organizzazioni non profit

Via Enrico Mattei, 293/f - Lucca
tel. 0583 464297 - fax 0583 432231
e-mail: info@associazioneintesa.it
www.associazioneintesa.it